

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Mezőgazdasági bajaink.

Arad, augusztus 26.

(Sz—g.) Ha mezőgazdaságunk helyzetét figyelmesen vizsgáljuk, természetét, bajait s nehezen pótolható hiányait mérlegeljük, az eredendő hibák és hiányoknak, sajnos, oly rengetegébe jutunk bele, melyben könnyen megtevédhetünk s melyben csak az erélynek kellő mértékével lelünk reá a kivezető nyomok helyes egymásutánjára.

Általánosan elismert bajoknak egyik legsúlyosabbika a kellő művelési tőke hiánya. Sikeresen gazdálkodni pedig csak úgy lehet, ha mezőgazdaságunkba van mit befektetni és azt abba befektetni nem sajnáljuk. Gazdasági értelmünk nagy átlagban bizonyára vallja az okszerű gazdálkodásnak ezen elvét, de gyakorlatba vételének utját állja mindjárt tőkeszegénység s ami ennek pótlására hivatva lenne, a mezőgazdasági hitel fejletlensége, melyet ismét több okától természetes fejlődésének utjában. Mellőzve ezuttal az alacsony gabna árak által ez idő szerint súlyosított helyzetét a mezőgazdaságnak, mely hitele fejlődését bizonyára nehezíti, elég reá mutatni azon ismételt hangzatos, már-már közhelyre, mely szerint: »Magyarország tőke-szegény ország«. Ha ez a jelző nem illenék nagyon is rá, egész közgazdaságunk is könnyebben lélekzene, mert mennél több valamely országnak gyümölcsöző elhelyezést kereső tőkéje, annál szorgosabban kutatja fel az

a hitelalapjait ott is, ahol azok ma rejtve vannak, mert nem kerestetnek és ott is, ahol ma ez alapok nem is kínálkoznak, mert nincs meg az, aminek kínálkozzanak, hiányzik az amiért kínálkozni ösztönöztetének.

Es mégis mit látunk? A legújabb szabásu agrár irányzat nagy képpel »hadat izen a tőkének.« Szánandó mosolyra érdemes jelenség mindenestire, midőn mezőgazdasági mozgalmaink hivatlan vezetői annak a fának törzsét faragcsálják és döngetik, amelyre bajaink árja elől felkaspzkodni igyekeznének. A »zsarnok tőke« — mondják ők, de miért zsarnok, mi meg ezt szeretnők tudni? A tőke felhalmozódik — hangzik a panasz, de ez a felhalmozódás csapás-e, erre ismét mi vagyunk kíváncsiak?

A tőkének természete, hogy gyümölcsözésre törekszik s mennél több az, annál nagyobb területeit keresi fel a közgazdasági életet alkotó tényezőknek, előbb talán az ipar vállalatait, melyeknek sikere könnyebben áttekinthető s melyeknek esélyeivel biztosabban számíthat, de ha ezeket ellátta s ezeket is újabb tőkék termelésére képesítette, kicsap a vállalatok keretéből s jótékonyan öntözi meg a mezőgazdaság területeit is.

Neveléses, több szánandó kiskorúságot árul el tehát az a panasz, hogy itt, vagy amott felhalmozódik a »merkantil« tőke. A tőke csak tőke marad, akár kinek tulajdona és bankbetétek s más hitelügyi módozatok tartályából jótékonyan

csergedezik szét a közgazdaságnak arra szomjazó térségein.

Csak mennél több legyen nekünk is ebből a zsarnok merkantil tőkéből, hogy aztán annak segélyével a már uttörőül létesült agrár bank nyomán minél nagyobb területen a magyar mezőgazdaságnak kúttassa fel s lássa el termékenyítő erővel a hitel alapjait.

A tőke hiánnyal szerencsétlenül találkozik nálunk a magyar gazdának az a hajlama, hogy gazdasági erejével arányban nem álló nagy terjedelmű gazdaságra vágyik s a sikeres gazdálkodásnak egyik első kellékével homlokegyenest összeütközésbe jő; a magyar földbirtokos, feleslegét nem meglevő birtoka termőképességének fokozására fekteti be, hanem e helyett birtokot keres a meglevőhöz, hogy mennél nagyobb holdszámu fekvőség tulajdonosának érezze és éreztesse magát, s ha vallja is egynémelyike, hogy inkább kevesebbet, de »jól«, mégis az ellenkezőt követi, »ha rosszul is, csak sokat.«

Ez is egyik oka és gátja a magyar mezőgazdaság tőkeszegénységének; mert azt az összeget, melyet művelési tőke gyanánt meglevő gazdaságának gyarapítására fordíthatna, megvonja attól s új birtokba fekteti. A helyett, hogy takarmány feleslegét sovány tehene feljavítására fordítaná, még egy tehenet vesz amához, hogy egy jól tartott kövér tehen helyett kettő koplaljon. Ennek pedig az a következtése, hogy két sovány tehénből kevesebbet fej, mint fejhetne egy kövér-

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Dal egy hordó borról.

— Arra az alkalomra, hogy a gyorok-ménesi szőlőbirtokosok nevem napjára megajándékoztak egy hordó ménesi borral. —

Isten hozott, Gyorok-Ménés
Lángborával teli hordó!
Isten hozott, kedvderítő!
Isten hozott, szomjat oltó!
Éhosiad-e a hegyeknek
Friss fuvalmát, szélángását?
Napsugaras, virághimes,
Madárdalos kék világát?

Sivatag a mi világunk,
Utszéli por lepi, szállja:
Kopott sziv és kopott elme...
Alig reseg egy sugára.
Ha terem is egy-egy virág,
Az is poros, az is bágyadt!
Mosd le arany harmatoddal!
Töltészek meg a kupámat!

Bort, fiuk, a billikomba!
Dal fakadjon minden ajkon!
Ma mindenütt róssa nyíljon,
Ma mindenki azt szakaszson!
Elég volt már a kóróból,
Leveletlen, száraz ágból!
Elég volt a kocsmárosok
Bűnövelő rongy borából!

Oh te kedves, drága hordó,
Csak a tied ki ne fogyjon!

Gurulj haza, ha már kevés,
Szívd magadat teli otthon!
Gurulj aztán újra vissza
Hegyen, völgyön, síkon által,
Gurulj, gurulj, ide gurulj
Gyorok Ménés lángborával!

Folyjon a bor, mint a patak!
Itthon a Rákóczi kardja!
Csak Rákóczi kéne hozzá,
A ki megint megforgassa...
Hej, Rákóczi, hej, Bem apó,
Mikor még ti forgattátok!
Huzd rá, more, a kesergőt!
Huzsátok rá, vakapátok!

Pezegeg, pezegeg, gyöngyök gyöngye,
Hogy szívdünk is gyöngyöt hányjon,
Hogy szemünk a haza egén
Csillagot, ne felhőt lásson!
Oszolj, felhő! Gyulj ki, osillag!
Ragyogd be az eget végig!
Tűzlelkű bor, növeszsz szárnyat!
Repítsd kedvünk föl az égig!

Soh'se halunk meg, barátim!
Üssötek a hordót csapra!
Ha meghalunk: föltámadunk!
Ne hallgassunk hát a papra!
Kocczintsatok azért a szép
Bogárszemű kis leányért...
Megálljatok! Nem jól mondtam!
Legelőször a hasáért!

PÓSA LAJOS.

Csak hidegvér!

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

„Kicsiséggel csak éppen annyit törődj,
amennyire az érdemes.“ Lessing.

A boldogság legközönségesebb ellensége: a túlságos idegesség. A mindennapi életben sokszor a legcsekélyebb dolog is annyira felingerel bennünket, hogy napokig elvesztjük jókedvünket. Elszórt leves, egy eltörött pohár, elfusolt kabát, egy gyalázatos kemflis zsarolás, vagy a bürochéfnek elejtett szava gyakran egy-egy pillanat alatt a legrózsásabb hangulatunkat a legszürkébre változtathatja. Attól függ persze, hogy kinek miféle a véralkotta. Az egyiknél, teszem a cholericusnál a felindulás, a harag, mint a gyorsan átvonuló zivatar, sűrűn egymásután következő dörgésben explodál és csakhamar beáll a lélek egyensúlya. A másíknál, mint például a melancholicusnál, az indulat lassan-lassan emelkedik, mintegy érik a lélekben; míg nagyra nem nő. Ezek sokkal többet szenvednek, mert élénk phantasiájuk egy szunyogot is elefántá fúj fél.

Mindazoknak, a kiknek ily szánandó temperamentumuk van, megszivelésre ajánljuk egy híres tengerész kapitány jelszavát: „Csak hidegvér!“ Minden nap ez legyen szemük előtt és akkor nem kell féltetni az aranyos kedélyt.

Mondjuk; elvégeztél egy fontos felebbezést a kuriához, melyet másnap, okvetlen kell be nyujtanod; féleljeszaka dolgoztál rajt' és reggel, minelyt szemed kinyitod, nagy örömed telik abban, hogy mily csinosan, tisztán és kitűnően

ból s a nagy, de sovány földbirtok vékonyabban lisztel, mint lisztelne a kisebb, de jó erőben tartott.

Egy okszerű bérleti rendszer meghonosulása is nagy javára válhatna a magyar mezőgazdaságnak; de nálunk ennek is nagy akadályai vannak. Egyfelől a magyar földbirtokos idegenkedése a bérbeadási, másfelől egy, a földbirtoknak javára szolgáló bérlőosztálynak hiánya képezi eme nagy akadályokat.

A tőke hiánya amaz idegenkedést előbb-utóbb megtöri s kényszeríti a földbirtokost a bérbeadásra, melynek után ugyanazon birtok a bérlőnek kisebb tőkével tartható üzembe; de bérlőink között bizony még ritkán akad olyan, kinek keze alatt nyugodtan lássa birtokát a tulajdonos s a bérleti kezelésben egyuttal annak elerőtlenítését, értékvesztését is ne tekintené. Az egy rókáról két börtön bizony még sok bérlőnek egyetlen gazdasági elve.

Földtulajdonához szeretettel, mondhatni makacs szeretettel ragaszkodik a magyar földbirtokos s azt részben vagy egészben „utolsó lehelleteig” el nem adja. Pedig nagyon sokszor úgy maga, mint a közjó érdekében okosabban tenné, ha eladná. A birtok árán, mint bérlő, ugyanolyan, vagy nagyobb birtokon sikeresebben gazdálkodhatna, vagy csak egy részét adva el, a megmaradottat jobb erőben, jövedelmezőbb karban tarthatná; másfelől eladott birtoka is bizonyára erősebb, természetesen képebb kezébe kerülne és sikeresebben folya be közjavak termelésébe.

Mindezek bizony nem valami örvedetes jelzői mezőgazdasági előhaladottságunknak s nyilván mutatják, hogy bármily erős ragaszkodást tanusít is az egy két évtized óta, egyelőre bizony még nagy távolban van a kívánatos állapottól, melyet kétségtelenül könnyebben közelít meg, ha első lépés gyanánt eddigi rossz szokásunk helyett azt az elvet érvényesítjük, hogy *inkább keveset, de jól, mint sokat, de rosszul.*

A legújabb kudarc. Gróf Zichy Nándor a felvidéki plébánosok kíséretében vasárnap délelőtt Besztercebányára vidékére, Garam-Szt.-Miklóra érkezett. Az ott megtartott néppárti gyűlésen 60 főnyi szavazó néppárti és közel 300 szabadelvű párti választó jelent meg. Az

asszonyok és leányokból összeverődött tömeg majd 5000-re rugott. A faluba érkezéskor a papok s egynéhány ember kétségbeesett éljenzési kísérletet tettek, de lelkesedés sehol sem mutatkozott. Az első szónok Zichy volt. Beszédét a szabadelvű párt nagy többséggel zajosan abozogta, úgy, hogy a közönség is alig érthetett egy-egy szót. Ekközben valaki a népből a ptojástrópitetta tribünre, amely a fölépcsőről a szónok fejére esett, onnan pedig a mellé álló egyik pap arczára loocosant. A nagy nevetés és megújuló zaj ellenére szónok tovább beszélt, de beszédeinek végére nem jutott. A gyűlés emlékezetes fiaszkóval záródott. Jellemző, hogy a szomszédos gömöri pánszlávok Daxner vezetése alatt szintén résztvettek a néppárti gyűlésen.

Beszámoló. Negybecserekről sürgönyözik, hogy Papp Géza országgyűlési képviselőt, ki most járja be kerületét, mindenütt ovációval fogadják, melyet pártunk e kitűnő képzettségű fiatal tagja meg is érdemel. Legutóbb Tordán tartott hosszabb beszédet. Csávósy Béla is utazik kerületében szíves fogadtatások és ünnepeketetetések között. — Kalocsáról jelentik: vasárnap tartotta Földváry a szabadelvű párt jelöltje programbeszédét Öreg-Csertőn, Homokmégyen, Kiskőrösön és Vadkerten. A községek határain mindenütt nagyszámú bandérium, felhúrák és leányok és küldöttségek fogadták a jelöltet. Kellenes meglepetést szerzett, hogy Vadkerten számos ellenséki a szépen átgondolt programbeszéd hallatára a szabadelvű párthoz csatlakozott. Ugyancsak vasárnap tartották Ugron és Főrstér beszédeiket a kalocsai piacon, de dacára az ünnepnapnak, egy oszomó öregasszony és kíváncsi jelent meg. Az értelmiség túntetőleg távol maradt.

Az örökös.

Arad, augusztus 25.

(*) Apponyi Albert gróf a Deák Ferencz örököse és véle az ő pártja. Azonkívül senki más. Hiába mondja a szabadelvű párt, hogy ő a Deák Ferencz szellemében dolgozott az állam erős kiépítésén, az nem igaz, mert az ország bölcsének öröksége elpusztul, ha a nemzeti párt meghal.

Mert a halál gondolatával foglalkozik a nemzeti párt vezére. Nem tartja kizárva a lehetőséget, hogy ha a nemzetnek alkalmá lesz kritikát gyakorolni azok sáfárkodása fölött, kik az ő nevében beszélnek és tesznek, az a kritika halálra ítélő lesz. Ez a melankolikus hang a somorjai beszédben beismerés. Elismeri Apponyi Albert gróf, hogy pártjának a napja a közvélemény horizontján mindjobban lemenőben van. Még világít, de ki tudja meddig világít?

De ha már halni kell, hát legyen a halál

stylizálva fekszik előtte a nehéz felebbezés. Egy pillanatra távozik az íróasztaltól, hogy fölöltözz. A mint visszajősz, Szent Kleofás! a gyönyörű kézirát, egy betűje sem létszik ki a nagy tintafolttól, a melyet az ott úgrándozó kedves aranyos kis Palika öntött ki rajta végesvégig.

— Megölöm . . .

— Hohó, barátom, ne tovább! Persze bosszantó, de — csak hidegvér! A lárma, a veszekedés, a kiabálás nem segít a bajon.

Az eszmétársításnál fogva kinek ne jutna eszébe az anekdota, ami a spanyol királylyal, II. Fülöppel esett meg? Ez a népszerűtlen uralkodó, aki tyrannus címét főképen Schiller „Don Carlos”-ának köszönheti, egykor titkárnak késő éjjelig egy igen fontos sürgényt diktált. Már pirkadott. A királyt az éjszakázás kimerítette, de a futár ott várt; a sürgényt be kellett fejeznie. Végre elkészült a sürgöny.

A titkár ráborítja a porzót; de a porzót elcseserte hirtelenéggben a tintatartóval és az egész éjszakai munka egy fekete töosa volt. Az ájulás környékezte a szegény titkár, halálápadtan, reszketve ült az íróasztal mellett, nem mert szigorú urára tekinteni.

— Nos, min gondolkozik? — szólt a király nyugodtan — vegyen elő egy másik iv papiros és kezdjék előlről.

Hasonlót beszélnek Turenne-ról is. Forró

nyári nap volt. A nagy hadvezér vakító tehérségű vászon nadrágban könyökölt ki a vilá ablakából. Jean, az egyik lakáj belép, azt hiszi, hogy a szakács könyökölt ott ki az ablakon. Az erősen megfeszült nadrág kísértésének nem tudott ellentállani. Lábuhegyen oda-sompolygott, felemelte tenyerét és egy hatalmas osattanás rezgettette meg a levegőt. Turenne hirtelen egy nagyot ugrott és Jean rémülten tekintett a szigorú hadvezér mérges arczára.

— Uram, azt hittem, hogy a szakács.

Ugy összeszorult szegény Jean torka, hogy egy szóval sem tudott többet mondani.

— Es ha a szakács lett volna is — így szólt Turenne és megsimogatta a fájós helyet — még akkor sem ilik ily nagyot ütni. Es ezzel befejeződött a kényes ügy.

Csak hidegvér! Valóban kitűnő szálló ige; csak hogy a követése gyakran igen nehéz. Vegyünk csak egy másik esetet.

Gyönyörű szép asszony vagy. Nagyon természetes, szereted ocizomázni magad. Meghittak valami mulatságra; eljegyzésre, lakodalomra, báira, vagy washová; a hol vetekezőnek egymással a szép asszonyok a toilletében. Férjed aranyos ember, aki pompás új ruhát csináltatott neked es alkalomra. A szabónak lelkére kötőd, hogy a legújabb divat szerint a legelegánsabban készítse el neked a ruhát és a mi a legtöbb: rendes időre. Elérkezett a

szép. Es egy kis tüzet rakott a felhőben. Lánggal égőt, pirosat, haragosat.

Es elgyönyörködik benne — ő maga. A nemzetnek nem telik benne öröme es legfőlebb fokozottabban éri azt a kéjelmetlen érzést, melyet a nemzeti párt folyton változó, a hasznos tettektől mindig elforduló magatartásával benne már jó ideje felköltött. Mert miért olyan haragos az Apponyi tüze? Maga mondja, hogy a kvótát illetőleg a szabadelvűpártban is az a nézet, a mit ő vall. Nem lehet fölemelni. S nem volt miniszter, a ki a kvóta bizottságot csak egy parányi szóval is lezáfolta volna. A kormány nem mondta, hogy a kvóta föl-emeléséhez hozzájárul, vagy hozzájárulni akar. — Addig sem ment senki, a meddig Apponyi Albert gróf elment, hogy gondoskodik kárpótlásról, ha a kvótatigybén Magyarország Ausztriával szemben a rövidebbet húzná. A kormány nem akarja — es Bánffy báró egész szereplésével megmutatta, hogy akaratának érvényt tud szerezni, — hogy Magyarország a rövidebbet húzza. Nem lévén beteg, orvosságról sem gondoskodik. Apponyi Albert gróf ellenben rendel. A mit rendel, sajtáságos egy medicina, mely nagy kételyeket támaszt az emberben a tudós orvos képességében a diagnózis megállapításánál.

Hogy ha a kvótát emelni kell, hát legyen ő nálló vá m t e r ü l e t. Ilyen piruetet is csak az „álláspontját soha föl nem adó,” de az elég sűrűn megforduló nemes gróf tud kivágni. Előbb bebizonyítja, hogy az osztrák sógornak nincs igaza, mikor a mi gazdasági haladásunkról beszél, mert bár technikailag fejlődünk is, ma sem vagyunk gazdagabbak, mint tíz év előtt. A mezőgazdaság, a mi jövedelmi főforrásunk es a mezőgazdákra nehéz idők járnak a nagy versenyben, melylyel Amerika es Ausztrália lenyomta a buza árakat.

Ezek után a józan logika azt mondja, hogy mezőgazdasági termékeink legközelebbi piacát Ausztriát, meg kell tartanunk érintetlenül. Apponyi gróf azonban az ő halálos gondolatai között nem a józan logika szerint, hanem a tetszős színjáték hangulatai szerint gondolkodik es sokat hangoztatott álláspontján Ugronék felé fordulva, kilátásba helyezi az ön-álló vá m t e r ü l e t e t. Tehát sorompót azoknak a terményeinknek, melyekről előzetesen kiemelte, hogy még mindig nemzeti életünknek legtöbb vertadó elemei.

Deák Ferencz a vá m t e r ü l e t e t azért jelölte meg ideiglenes közös ügynek, mert hazájára azt kedvezőbbnek találta, a mig az ipar jöve-

varva várt nap. Korra reggel már otthon kelte a ruhának lenni. Igy ígérte meg becsületszavára a legszótartóbb szabó. Vársz . . . vársz . . . A szabó nem jön. Minden öt percben az ablakhoz futva, kutató szemeid mindenütt a szabót keresik, szemeid varázsával magadhoz akarod büvölni. De mindhiába, — a szabó nem jön. Az óra mutatója, hiába emeled rá mélységes szemeid kéréleg, közönyösen halad tovább. Már figyelmeztet, hogy egy pár perc még es a kocsai itt áll a ház előtt.

Elszalajszod a szobaleányt a szabóhoz. Kincs negyed óra múlva visszajön. Már várod ott az ajtó mögött ingerlő alsó szoknyában megfésülve, fcdoritva es . . . Hol a ruha? sikoltasz föl szivszaggatóan, rémült szemekkel, hogy a követ is meglágyitanád.

— A ruha nem kész. A legénynek „Blau Montag”-ja volt. Igy hangzik a hiób hír.

Megszemmisülten hanyatlasz a pamlag egyik sarkába. Oda vannak gyönyörű álmaid. Nincs más hátra, vagy otthon maradsz, vagy régi ruhát öltesz magadra. Lemondani a mulatságról es . . . ez borzasztó! De még borzasztóbb azt a ruhát felöltetni, amelyben a mult bálon megjelentél. Mit szólna hozzá az örökösen mosolygó X-né, meg az irigy Y-né!

Valóban nagyon, de nagyon kellemetlen situáció; de — légy okos es vedd az egészét hidegvérrel.

Csak hidegvér, édes barátom, ha pályá-

delmező ereje az ország vagyonsodásánál jelentékenyebb tényezővé nem fejlődik. Ha már most az ő „örökös” elismeri, hogy azóta is a vagyonsodás forrásai közül legbővebben az bugyog, a mely akkor táplálta az állampénztárt, hogyan ajánlhatja mégis kárpótlásul az országnak a biztos veszteséget?

Bizony szó ez is, csak szó, mint Apponyi Albert grófnak addigi összes — tettei. És a halál előestéjén sok mindenféle szóért — a multakból és a jelenből valókért — bűnbocsánat adatik.

Ki venné hát nagyon komolyan, hogy az „örökös” megtagad minden közösséget a szabadelvű párttal és igazán visszautasítja a fuziót. — Szálli, te diocesekzel! mondta a zsidó korcsmáros a feleségének, mikor arról panaszkodott, hogy a szomszéd megcsókolta. A visszautasítást megelőzi a kínálat. De hát ki kínálta meg a fuzióval a Deák Ferencz egyedül jogosított öröksét. Igaz, hogy az egységben erő van. Igaz, hogy Apponyi minden ékesszólásával csak nagy nehezen tudja palástolni a csekélyke különbséget, mely az ő szóbeli követelése és a szabadelvű párt tettei közt van, tehát ellenzékiességének nagyon hiányzik a jogosultsága. Igaz az is, hogy Apponyi Albert gróf és követői az országnak szolgálatot tehetnének, ha a hatvanhetes alapon együtt dolgoznának tetteikkel azok sorában, kik régen okos becsületes munkában fáradoznak itt. De azért a fuziót a kormány pártja nem keresi. Igen szívesen látja klubjában, a kik ott jól érzik magukat, mert odaválók, de kötéssel önkéntesnek senkit sem fog.

A fuzióra sem a szabadelvű párt nem szorul, sem az ország érdeke nem kívánja meg. S e folytonos hivatkozás a balközép fuziójára! Mintha mégis csak egy kicsit másképp állt volna a dolog akkor, mint most, mintha a nemzeti párt mégis valamivel gyengébb volna, mint volt a Tisza pártja, a szabadelvű párt meg valamivel erősebb, mint volt a Deák-párt! Erről a kérdéstről talpraesett szikket találunk a „Hét” legutóbbi számában, melyből érdekesnek találjuk a következők idézését:

„Ne bis in idem — ugymond — a fuzió panaceaja csak egyszer használt. Gondoljanak csak az első fuzióra: mik idézték azt elé. A dolog úgy állott, hogy a Deák-párt teljesen kimerült; személyes torzalkodásokban ereje veszett; a haldokló Deák Ferenczcel s a kedvetlen s a Ballplatzra kaosingató Andrásyval a jó lelke elhagyta; pénzügyekben s gazdaságiakban való szörnyű tévedései pedig elke-

zöl egy állásra és a protegált számár nyeri el az állást. Gondold meg, hogy mi lenne a butaságból, ha nem találta pártfogóra.

Csak hidegvér, kedves hivatalnok uram, ha főnököd helyett te kapod az „orrot” és ha az ordót ő kapja meg, a melyre tulajdonképpen te szolgáltál rá. Ezek köznapi dolgok. Nemcsak veled történnek meg ilyesmik.

Csak hidegvér, ha pletykanyelvek be-mooskolják becsületed neved és ha önzők, akik előtt az önzetlenség megfoghatatlan fogalom, a legnemesebb szándékaidhoz a legoosmányabb motívumokat kapcsolják.

Csak hidegvér, ha pöffeszkedő pénzeszsák, aki saruidat sem oidhatja meg, félüvalkodottságában telt erszénytől dagadozó mellel, csak félvállról tekint rád. Ilyesmi sohasem bosszantó, hanem mindenkor komikus.

Egyáltalában a legkönnyebben úgy törhetjük le az élet töviseinek sebző hegyeit, ha mindig a komikus oldalról fogjuk föl. Aki egész életét így tudja berendezni, az oly paizsra tett szert, amelyről a sors csapásai és verései sértetlenül pattannak vissza. Alapjában véve nem is oly nehéz ezt az isteni humort elsajátítani. A földol, hogy mindenben az adott viszonyokhoz alkalmazkodjunk. Vegyük az életet úgy, a hogy van.

Ebben rejlik az igazi humor és a valódi életbölcesség.

Stugau után: K. H.

serítették ellene az országot. Szemben vele egy friss és harcias párt állott, élén egy erős, elszánt, bölcs és ravasz emberrel. A fuzió nem volt egyéb, mint az ellenzéknek leplezett kormányra jutása s az uralkodó pártnak leplezett csödvallása. S ez így is volt rendjén, mert a parlament számbeli viszonyai hamis választáson alapultak; papok és mágnások roppant pénzeket adtak össze, hogy ez a többség meglehessen, s ha akkor tiszta választások vannak, kétségtelen, hogy a Deák-párt s a szélsőbal fölött a Tisza pártja, a balközép, óriási többséggel vonul be a törvényhozásba. Egy szóval: a balközépnek meg volt minden jogozime arra, hogy kormányra jusson: voltak czéljai, a miket kitűzött, voltak emberei, a kikkel e czélokért dolgozzon s a nemzet többsége szívében ott volt a megbízása is, hogy e czélokot elérje. Nem vagyok párt-ember s nem feszegetem, hogy akár csak egy évvel később is mindezeket el lehetett-e mondani Tiszaékról. De akkor még igenis lehetett. A mi pedig a czélokot illeti: bizonyára nagy illetlenség volt, hogy a szabadelvű párt elszedte a nemzeti párt összes program-pontjait — de hát megtette s a nemzeti pártnak nem maradt egyebe, mint az a pár katonai aspiráció, a mit azonban, ha kormányra jutna, akkor sem érne el, mert hiszen a kormányra jutásának ép az a föltétele, hogy ezekről az aspirációkról lemondjon. S a mi végül az embereit illeti: nem mondom, hogy a Kemény Gáborokkal, sőt tán a Ghyozy Kálmánnal is egyforma jelentőségű államférfiak a sorsaiban ne találhatnának. De hogy Apponyi Albert grófot csak vagy szimpátiából, vagy spekulációból s nem a nemzet impetuozus akaratából és vágyakodásából óhajtanák, ha óhajtanák kormányiszéken látni; hogy minden józan ember legfeljebb a reménység, de nem a bizonyosság érzésével látná a kormány gyeplőit az ő mocsoktalan, szép formájú, de erejét még sehol ki nem mutatott kezében; hogy egy szóval ezt a fuziót senki sem képzelné, mint annak idején a Tisza Kálmánét, az ellenzék leplezett kormányrajutásának, hanem a nemzeti párt olyanfajta megszűnésének, mint mikor egy előfizetők nélkül való újság beleolvad a konkurrensébe, melynek szerkesztőségében a főemberei tisztességes állásokat kapnak: annak legfőbb bizonyossága a nép fantáziája, mely a fuzió kabinetet úgy képzei, hogy abban Szilágyi Dezső miniszterelnöksége és Wekerle Sándor pénzügyminisztersége mellett, Apponyi gróf legyen a belügyminiszter. A mi egészen más dolog, mint mikor a Wenckheim-kabinetben Tisza Kálmán volt a belügyi miniszter. Szilágyi Dezsőre mindent mondtak már, de hogy afféle pictus masculus volna, azt még nem mondta róla senki.”

Nos, így áll a fuzió kérdése és nem máskép. A nemzeti párt prénúmerások hiányában vagy be fog oivadni a szabadelvű pártba, vagy nem fog beolvadni, de fuzionálni bizonyosan nem fog. Ehhez a nemzeti párt nem elég erős, a kormánypárt nem elég gyöngye. S hogy Apponyi és elvtársai minduntalan azzal állanak elő: mi nem fuzionálunk! — csak azt akarják voltaképpen mondani: mi nem halunk még meg, van még, a mi bennünk a lelket tartja.

Somorján tehát ismét beszélt Apponyi és ismét kivágta a magas cért, mely soha sem téveszti el hatását. Ennyi az egész. Az ellenzék beszédek minden ingredienciája megvan benne, még az obstrukcióval való fenyegetés is — Apponyihoz méltó, udvariasan félénk formába burkolva: az ellenzék még elég erős, hogy a kiegyezés nagy csapását elhárítsa az országról.

A somorjaiak éljeneztek, megtudván, hogy

az ellenzék még milyen erős és kívánták, legyen mindig olyan erős. Es Apponyi Albert a meglegedés érzetével utazott vissza Eberhardra, tovább élvezni a millenniumi békét. Jól essék neki a pihenés! A nemes gróf mindig nagyon kifárad, mikor tetteket beszél, vagy beszédeket tesz.

Egyről azonban nyugodt lehet. A szabadelvű párt nem lesi: mikor akar a nemzeti párt fuzionálni, csak várja: mikor fog ez a minden létföltételekből kifogyott párt beolvadni, vagy, ha úgy tetszik, széjjelolvadni.

Az örökség, a Deák Ferencz hagyatéka, mely nemzeti kincs, legyen nyugodt a somorjai haragos melacholikus, meg fog maradni. Meg fogják örízni a nemzet lelkének nemes ereje, a józan, bölcsen számító és munkás hazaszeretet, mely azok közt is virágzik, kiket olyan előkelő államférfihoz méltatlan módon személyükben azzal vádol, hogy nem tudnak lemondani egyéni érdekeikről. A miről ezek a férfiak nem tudnak lemondani, az „örökség” gazdagítása a miről pedig könnyen mondanak le, azok a szójátékok, a csillogó fényes semmisségek, melyekért bizony nem érdemes egy életet elvesztegetni.

IDÓJÁRÁS.

Légyomlás: reggel 7 órakor 764.8 milliméter. délután 2 órakor 763.6 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $^{\circ} + 12.2$, délután 2 órakor $^{\circ} + 21.7$. Szél irányja (3) ereje: reggel 7 órakor K. 2. délután 2 órakor N. 2. Felhőzet: reggel derült, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter.

Három király találkozása.

Herkulesfürdő, augusztus 25.

Herkulesfürdő, Magyarországnak ezen legelőkelőbb fürdőhelye, mely felé négy hét múlva a világ figyelme fog terelgetni, még ma is a megszokott külső képet mutatja. A fürdőhelyen magában az előkészítésnek semmi nyoma.

A fürdőidény most éli tetőpontját. A szállodákban, melyeknek itt udvar a neve, alig van üres szoba, a román czifra öltözékű tisztek és családjai képezik a fürdőző közönség tulyomó részét és szinte megfordul az ember, ha ezen az istenáldotta magyar földön egy-két pesti fehér toronykalapu gigerli a magyar nyelvet beszél, mert Herkulesfürdőn az ritka dolog lévén, a mi pedig ritka, az sikkes valami. A katonazenekar körül, melyet Fehértemplomból szerződött évről-évre az igazgatóság, nagy közönség sűrög-forog, akár a Kursalon, vagy a nagyterem játsza a magyar és román nemzeti dalokat, vagy a bécsi keringőt. A fürdővendégek legmagyarabbika a szegedi honvéd-kerület parancsnoka, J a n k y altábornagy, ki családjával időzött itt és épp itt érte a kék iv, — mely a megtörtént nyugdíjaztatásáról értesíti.

Az eddigi jelentkezések után itélve, még jövő hó végén is igen sok lesz a fürdővendég Herkulesfürdőn és máris igen sok szobát lefoglaltak a szeptemberi időnyre, mert Herkulesfürdő gyönyörű, egészséges vidéke, a zugva alárohánó Cserna, az égnek törő, romantikus alakulatu Domokleshegység pompás tartózkodást nyujtanak.

De ez évben szeptember végén más lesz Herkulesfürdő az érdekesség, mint a rablóbarlang, a hosszú serpentin utak, a Csernafolyó és magas hegyek. Szeptember 27-én három király is találkozik a temesvári takarékpénztár által az államtól, mint tulajdonostól béreit fürdőhelyen. A mi királyunk szeptember 26-án érkezik Herkulesfürdőbe és ott fogadja K á r o l y román királyt és S á n d o r szerb királyt. Mindhárom király részére a Bezso-udvarral és nagy fürdőépülettel közvetlen összeköttetésben levő Ferencz József-udvart rendezik át, melyben, mint azt márványtábla jelöli, la-

kott már a román király nejével, míg a szállóval szemben Erzsébet királyné külön kis villában lakott, mikor ezeltől néhány évvel a herkulesfürdői havasokat használta és órákig elkalandozott a szép kiránduló helyeken.

A merre az ember tekint, ilyen emléktáblákkal találkozunk, mert sok fejedelmi vendége volt már Herkulesfürdőnek, de három koronázott király magyar földön az utóbbi évtizedekben nem igen találkozott.

Eddig már 5 udvari tisztviselő járt a fürdőhelyen, hogy megtegyék az előzetéseket, de most még a rendes fürdővendégek laknak a Ferenoz József-udvarban, és csak szeptember közepén kezdik meg a tatarozási munkálatokat. A butorokat máris készítik, részben pedig a bécsi Burgból szállítják le Herkulesfürdőre. A vendéglőben vagy 80 szoba van, ezt mind a királyok és kíséretök számára rendezik be, de azért jut majd vendég elég a többi vendéglőnek is.

A nagy udvari ebédet a szép fürdőteremben fogják megtartani, melyhez földött folyosón jutni a királyok által lakandó szállodából. Mint hogy a herkulesfürdői állomásról fél órát meghaladó ut vezet a fürdőhelyre, több mint 30 udvari kocsi és lovat küldenek le Herkulesfürdőre, a mi szép ut lesz Bécsből, mely 1067 kilométer távolságra van a három király találkozási helyétől. A király úgy a román, mint a szerb király elé kimegy az állomásra, sőt előre láthatólag kirendelik a vasút-állomáshoz a királyok magyar ezredének egy-egy századát is.

Herkulesfürdőn jönnek-mennek a hivatalnokok és ha most oly élénk itt a fürdői élet, mint akármelyik külföldi világhírű fürdőben, elképzelhető, milyen lesz az a jövő hónap végén, mikor ott három király találkozik, mindegyik nagy kísérettel érkezik és a magyar kabinet tagjai is teljes számmal gyűlnek egybe a világra szóló esemény, a vaskapu megnyitásának ünneplésére.

Sikerült-e máris a nagy problema, közvetlen hajó-csatlakozást létesíteni a Duna és a Fekete-tenger között, vajjon a nagy kereskedelmi hajók a vaskapun át tényleg megegyeznek-e majd az utat a Bosporustól mondjuk Mohácsra, az már oly kérdés, melyre nézve a szakértők között nagy a nézeteltérés, de abban mind megegyeznek, hogy egyelőre úgy meg nem oldották még ezen problémát, mint azt várták, mint azt az e célra elköltött sok millió forint várni engedte.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 26. —

Száraz. — Hőemelkedés.

Aradmegye és a választások.

Arad, augusztus 25.

A „Budapesti Napló“ tegnap érkezett száma közl egy rövid cikket, melyben azzal foglalkozik, milyenek az esélyek Aradmegyében az új képviselőválasztások idején?

Egyelőre érdemileg nem akarunk hozzászólni a cikkhez, hanem közöljük azt, a mint itt következik. Annyit azonban látunk belőle, hogy ha mindenben nem is, de sok tekintetben jól van tájékozva a cikkkecske megírója.

A cikk Aradról van kelezve s ekként hangzik:

Bárha a jövő képviselőválasztások időpontja iránt a legnagyobb tájékozatlanság uralkodik, megyénk választó kerületeiben megindultak a választási mozgalmak s a különféle pártok iparkodtak jóelőre tájékozottságot szerezni a leendő választások esélyeiről. Egy dolog azonban már ma eldöntöttnek tekint-

hető, a paktum, amely a szabadelvű és nemzeti párt között a két legutóbbi választásnál fennállott, nem fog többé létesülni és pedig azon okból, mert a szabadelvű párt nem hajlandó arra.

A nemzeti párt annak érzetében, hogy elvesztette megyénkben a talajt s mert szeretné a paktumot újra provokálni, mindenféle kísérleteket tesz, hogy a szabadelvű pártot megfélemlítse, de aligha fog eredményt érni, mert a szabadelvű párt tisztában van ma már azzal a valósággal, hogy a nemzeti párt által eddig birt mandátumok, nem annyira a párt népszerűségén épültek fel, mint inkább a jelöltek egyéniségei s egyéb nem politikai motívumok játszottak a nemzeti párt kezére.

Jelenleg a nemzeti párt három kerület tulajdonosa. A pécskaiban Vásárhelyi László, a szent-annaiban Wittmann János, és a kisjenőiben Wenckheim Frigyes a képviselő. Ebből a három kerületből a jövő választásoknál a pécskai és a szent-anna kerület ismét a szabadelvű párt birtokába fog átmenni, mert csak a paktum mellett történhetett meg, hogy itt a nemzeti párt mandátumot nyert. A kisjenői kerület Wenckheim grófnak biztos pozíciója. A pécskai kerületben dr. Issekutz Marozel ottani ügyvéd fog kormánypartii programmal fellépni s bárha a függetlenségi párt Pless Mór aradi bankigazgató személyében ellenjelöltet állít, kétségtelen, hogy Issekutz népszerűsége mellett a szabadelvű párt fog győzni. Vásárhelyi László a nemzeti párt tagja, aki eddig képviselte a kerületet, nem szándékozik többé itt fellépni, de nem is volna kilátása, mert pártja teljesen népszerűségét veszítette.

A szent-anna kerületben Elek községet kivéve senki sem lelkesedik Wittmann Jánosért. Beszélnek, hogy dr. Takácsy Sándor birtokos és megyei tiszteletbeli főjegyző fog fellépni, ki népszerű ember itt is úgy, hogy könnyű szerrel megbuktathatná a nemzeti párt jelöltjét.

A világosi kerületben báró Solyomossy László, ha reflektál a mandátumra, bizonyosan újból elnyeri azt.

Legérdekesebb lesz a borosjenői kerületben a harc, ahol Boros Beni halála után báró Solyomossy Lajos választatott meg májusban egyhangulag kormánypartii programmal. A nemzeti párt itt szándékozik teljes erővel sikra kelni, bizalmát gróf Wenckheim Frigyes támogatására állapítván. Ugy számítanak, hogy gróf Weinkheim befolyását s pénzét fogja a párt érdekében érvényesíteni. Pénzét szívesen fogadják, de befolyása a grófnak csak alkalmazottjaira lévén, nem lehet tartani, hogy komoly bajt okozhatnak a jelenlegi képviselőnek. A nemzeti párt Vásárhelyi Lászlót akarja felléptetni, de Vásárhelyi László, a ki ismételtlen kifejezte, hogy mandátumra egyáltalán nem reflektál, e szándékától eltérően különben köztiszteletben álló személyiségét eszközül adná oda csak azért, hogy Solyomossy Lajos báró drágább mandátumhoz jusson.

A nemzeti párt a múlt héten értekezletet is hívott egybe Boros-Jenőben, de az fiaszóval végződött, amennyiben Boros-Jenőből csupán egy, a környékből öt, összesen hat választó jelent meg, kik egyhangulag konstatálták, hogy a nemzeti párt nem népszerű a kerületben.

A jószáshelyi kerületben a választó közönség nagy része Ortutay Gyula aradi központi járási főszolgabíró óhajtaná képviselőnek, de Ortutay nem akar mandátumot vállalni. Beszélnek még arról is, hogy Trucia Péter aradi ügyvéd román nemzetiségi programmal készül fellépni, de ez még

igen kérdéses s így e kerület sorsa még függőben van.

Aradnai kerületben Beles János eddigi képviselő valószínűleg egyhangulag újra megválasztatik. Beszélnek, hogy Lukács Lajos aradi ügyvéd szintén kormánypartii programmal fog fellépni, de ezt komolyan venni nem lehet.

Az aradvárosi szabadelvű párt legközelebb tartja nagygyűlését, hogy az elhunyt Boros Beni helyébe elnököt válasszon. A párt, a mely ugyeszlóvan először indította meg a választási mozgalmat, tudvalevőleg Hieronymi Károlyt jelölte, akinek érdekében lelkes és széleskörű agitáció foly, úgy, hogy Hieronymi megválasztása már most biztosítottnak tekinthető.

HIREK.

Arad, augusztus 26.

Napirend:

Augusztus 26. Szombat. Róm. kath. naptár: Soma. — Protestáns naptár: Soma. — Izraelita naptár: Görögök elűzése. — Görög-keleti naptár (augusztus 14.): Mihály. — A nap két 5 óra 11 perczkor, nyugszik 8 óra 50 perczkor. — A hold két 8 óra 3 perczkor, nyugszik 8 óra 49 perczkor.

Augusztus 30. Az aradi közti vaspálya-társaság rendkívüli közgyűlése délután 8 órakor.

Szeptember 1. Aradmegye központi választmányának ülése délelőtt 10 órakor.

Szeptember 1. Az amerikai szállótelep-szövetkezet közgyűlése délelőtt 11 órakor (Kereskedelmi és iparkamara.)

Szeptember 1. Vöröskereszt-egyleti bál Uj-Aradon. Szeptember 8. A rendőrhadnagyi állásra való pályázatok benyújtásának hatá napja.

Szabadságharcol emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Közlöny-könyvtár nyitva van azardán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola. földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat eseményszállítással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— déiben (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.09 este, Szoborsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapok és búcsú-napokon) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 1.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmagy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mózshegyessig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonatok reggel 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat eseményszállítással. Temesvárról: Személyvonat 3.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 0.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmagy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mózshegyesszől: Vegyesvonat 12.50 délután.

— Az adókvető bizottság működése. Az aradvárosi adókvető bizottság folyó hó 27-én a vendéglős, vésnök, csatornamű vállalkozói, zongorahangoló, zsákkölesző és zsibársók III. osztályu kereseti adóját fogja megállapítani.

— A negyedik csoport. A napokban indul utnak Aradról a negyedik csoport a kiállítás megtekintésére. Eddig 56-an jelentkeztek Green Nándor alkapitánynál, kik abban résztvenni szándékoznak. Mivel a jelentkezés határideje ma lejár, figyelmeztetjük a felrاندulni szándékosokat, hogy részvételtüket legkésőbb ma estig bejelentsek, mert későbbi jelentkezések el nem fogadhatnak.

— Hivatalátadás. Rácz Mártonnak, Fakert megválasztott új jegyzőjének tegnap délelőtt adta át Ortutay Béla főszolgabíró és Balázs István főszámvevő a hivatalt. A hivatalos aktus után kedélyes reggelire gyűltek össze a megjelentek, melyen számos tosztan sikert, meglegedést és erőt kívántak az új jegyzőnek hivatala betöltésében.

— Az aradi ezredről. A nagyváradi „Szabadság“ tegnapi száma a következőket írja: A három hétig városunkban volt 33-ik gyalogezred vasárnap este zenekarával bejá-

ratta a város összes utjait ez által bucsúvévé közönségünkől azon igazán meglepő szíves figyelemért, a mely velünk szemben mindenütt tanusítottak. A szerenád után a Rózsa-bokorban bucsú lakomát rendeztek, melyen szintén saját zenekaruk játszott a késő éjjeli órákig.

— A gyoroki állomás kibővítése. A kereskedelemügyi miniszter tegnap érkezett leiratában tudatja Arad megye közönségével, hogy a g y o r o k i vasútállomás kibővítésére engedélyt adott. A tervbe vett kibővítési munkák abban állanak, hogy az állomáson egy negyedik vágányt fognak lefektetni, ezenkívül a Paulis felé vezető vágányokat mintegy 300 méterrel meghosszabbítják. E munkálatok folytán a Gyorok községből a papi dűlőhöz vezető ut a pályával párhuzamosan az ujonan létesítendő utjáráig, még pedig a pályatest mindkét oldalán szabályoztatni fog, s egyszerűs mind az uttól az állomás tuloldalán levő kavicsrakodó helyre egy megfelelő utösszekötötéről lesz gondoskodva.

— A glogováci király-misé. A tegnapi postával G l o g o v á c z három intelligens lakójától az alábbi panaszos levelet kaptuk: Tisztelt szerkesztő ur! Az „Aradi Közlöny“ f. évi 193. számában, a simándi róm. kath. lelkésznek ő cs. és kir. apostoli felségének születés napján tartatni szokott nagy misével szemben követett eljárását közölve, nem mulaszthatjuk el a glogováci róm. kath. plébános hason eljárását is a nagy közönséggel megösmertetni. Itt nagy mise tartatott reggel 1/2 órákor egy ministráns gyermek segédlete mellett, de sem „Tedeum“, sem a „hymnus“ nem énekeltetett, min a templomban megjelent előjáróság méltán megbotránkozott. Nem ritkaság számba esik már manapság a falusi lelkészeknek a községekben folytatott üzemük elleni panasz, azok azonban orvoslást nem találnak. Ezek az urak büntetlenül hirdetik és ápolják a socialismust és anarchiát. A glogováci plébános, hogy azt minden veszély és fesztelenség nélkül tehesse, a községbeli kevése intelligencia férfi és nő tagjait a templomból kitiltotta, úgy hogy majd nem egy fél év óta egyik sem lépte át a templom küszöbét és így minden feszélyezés nélkül hirdeti államfelforgató tanait, miket csupán az iparostanonczok hallgatnak.

— Az anyakönyvvezető. A m. kir. belügy-minister C s e n á d vármegyében a nagy-majláti anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé S z a b ó Imre nyug. tanítót, a pitvarosiba Rohoska Mátyás ág. ev. tanítót, az ambróziaiába Cz ö v e k Lajos községi irnokot, a leleibe H e r z e g h József községi irnokot, végül az apátfalvaiba D e h é n y Sándor községi irnokot nevezte ki és valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— A nagylaki beszámoló. M ű l e k Lajos dr. a nagylaki kerület országos képviselője, jövő vasárnap kezdi meg beszámoló körútját.

— A terjedő sertésvész. A borossebesi járás B o n c z e s d községből jelentik legújában a vármegye alispánjának a sertésvész járványos fellépését. A véstől inficiált községek száma most már jóval meghaladja Arad megyében a 100-at s a járvány szűnéséről alig érkezik valahonnan hír. — Boncoseden a járvány kiűtésének első napján 13 sertés halott el.

— Az orvvadászok. Gróf H u n y a d y Károly soborsini pusztájának csendjét nem egyszer zavarta meg hivatlan puska szó, melynek minden alkalommal egy-egy szegény özi-ke esett áldozatul. Ez végre is felhívta úgy az uradalom személyzetének mint a csendőrségnek figyelmét és kutatni kezdtek a tilosban vadászók után. A napokban aztán kézre is kerítették őket. H a r p Maxim és Bug

Juon parasztemberek személyében. Letartóztatták őket s bár eleinte tagadtak mindent, a lakásukban megtartott kutatás kiderítette, hogy az orvvadászatot már régebben űzik, mert egy egész raktár őzhúst találtak ott. Megindították ellenük az eljárást.

— Egy mézes kalácsos baja. O n u Romulus lippai mézeskalácsos — mint levelezőnk értesít — nem volt sehogy sem megelégedve a világnak az ő mézeskalácsai iránt táplált hangulatával. Sokat gondolkozott a felől, hogyan is lehetne ezen valamiképp segíteni, míg végre egy merész ötlete támadt. Felsőfolyamodványt szerkesztett ő Felsőséghez a leghamisítatlanabb német nyelven, melyen sok humorral, kevés komolysággal elpanaszolja az ő szíve bánatát s a nagy világ mostohaságát. Egy középkori troubadur elegikus hangján elregéli benne, hogy nem tud megélni, mert nagy a konkurencia, a vevők nem az ő boltját keresik fel, hanem a többiekét, hogy ezért nagyon haragszik s hogy ezen ő Felsőge segítsen. Hogy pedig ezt meg is érdemli, büszkén hivatkozik nagyszerű őseire. Mert emlékeznek csak vissza ő Felsőge, 1848-ban egy Onu nevű katona sokat tett a trónért, ez pedig az ő édes atyja volt. A bátyja most is a császárt szolgálja a 64. gyalogezredben, ő pedig 6. gyermeknek az apja. A kabinetiroda a humoros elbeszélést elküldte Lippa előjáróságához azon meghagyással, vizsgálják meg ahhoz értők által, mi tulajdonkép Onu Romulusnak a baja?

— Felgyújtotta a házat. G u l y a s Juon szemlakai lakos házában serényen folyt a kenyérsütés. A nagy munkában aztán nem vették észre, hogy egy kipattant szikra a fedél zsupjába kapott. Csak mikor már az egész ház lángokban állott, látták a veszélyt. De későn, a ház porrá égett. A vizsgálat kiderítette, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett. Biztosítva volt 300 forintra.

— Megszökött huszárok. Keserves élet a katona élet, de százszorta keservesebb annak, ki szerelmes, azt tartotta a Gyulán állomásozó huszárezred két vitéze: B r a n d t József káplár és E n g e l h a r d t Ferencz közhusár. Nem régebben E l e k tájékán manővereztek s egy alkalommal betértek egy kis pihenőre a faluba. A husár szíve pedig nem máléból való. Olyan az, mint a tapió, tüzet fog kivált ha olyan két sziporkázó szem égeti, mint azé a leányé volt Eleken. Szóval mind a két legény bele szeretett egy-egy elekt leányba. Mivel pedig Gyula nincs valami messze Elektől, a napokban közös megbeszélés útján elszöktek. Nem sokáig keresték őket. Szerelmes szívük dobbanása elhallatszott Gyulára is. A csendőrök Elekre mentek s ott elfogták őket. Gyulára vitték, hol most a hadi törvényszék mond verdiktet szegény szerelmes szívükre.

— Az orosházi új rabbi. Orosházáról jelentik tudósítónk, hogy az izraelita hitközség-nél megejtett rabbi választáson 68 szavazattal 18 ellen dr. R u b i n s t e i n Mátyás mindszenti rabbit választották meg.

— Öngyilkosság. Mint lippai levelezőnk értesít, F l o r a Mojsza 62 éves lippai lakos hétfőn felakasztotta magát. Az öreg már régebb idő óta nagy foku buskomorságban szenvedett, melyet gyógyíthatlan betegsége okozott. Egyideig csak élt benne még a remény, hogy talán kigyógyul, mikor azonban gyomorrákja az utóbbi napokban még csak rosszabbra fordult, minden reményről lemondott, s egyedüli vágya az volt, hogy bár már elföldelne. Mikor pedig az öreg a halált is hiába várta már, önként dobta el magát az életet. Holttestét tegnap boncolta fel dr. W a l t h i e r orvos.

— Kutyamarás. N y á r y Antalt, Nyári István vasúti őr 12 éves fiát tegnap egy kutyája jobb térdén megmarta. A gyermeket azonnal gyógykezelés alá vették, a kutyát pedig állatorvosi megfigyelés alá helyezték.

— Meller Ernő ur hites szabadalmi ügyvivő és magánmérnök Budapestről f. hó 28-kán Aradon a „Fehér Kereszt“ szállodában d. e. 10 órától kezdve szabadalmi és találmányi ügyekben felvilágosítást nyújt.

— Két képért. Két kép volt az oka, hogy R e n e g á t Lonti radnai lakos a másvilágra költözött. A képet az anyósától kapta, el is ment érte, de a sógora P a u k e Atym is nagyon szerette volna, ami felett aztán úgy összevesztek, hogy Renegát követ ragadott, hogy azzal ellenfelet agyonüssa. Panke ekkor önvédelemből felkapta a kaszát s azt két-szer ellenfele hasába szurta. A sérült tegnap reggel iszonyu kínok között meghalt. A törvényszéki boncolást tegnap ejtették meg P o p o v i t s Péter, dr. W a l t h i e r és dr. W a n y i k Aurél.

— Az a bizonyos szörnyeteg. Eg és föld előtt hites társak F i l i m o n Péter és a felesége aradi napszámosok. A férj azonban ebben korántsem látta kimondva azt, hogy neki mást nem szabad szeretni, kivált ha az a más egy szemrevaló, csinos lány. Megtudta azonban ezt az asszony és feltámadt benne az a bizonyos szörnyeteg, amit a világ közös elhatározással féltékenységnak keresztelt. Nem sokat habozott, hanem a járásbíró elé vitte a dolgot. Tegnap tárgyaltak felette a bíró előtt. Mikor a tárgyalásról haza felé mentek, az uton egymás közt tovább fejtegették a kényes kérdést, melynek tárgyalásába végre is úgy belemelegedtek, hogy érveik nyomossága érdekében egymást derekasan eldöngettek. Folytatása a rendőrségnél.

— Meszet loptak. S a i d n e r Bernát soborsini meszegetőjéből B o g n a Imre és G o j á n Konstantin soborsini lakosok nagyobb mennyiségű meszet loptak. A csendőrség el fogta őket. A meszet megtalálták lakásukon s tulajdonosának visszaadták, a két tolvajt pedig átadták a bíróságnak.

— Névmagyarosítások. Kiskoru F r ö h l i o h Ignác mikalakai illetőségű s ugyanottani lakos vezetéknévének „Földes“-re, — és K e n t n e r Dávid boros-jenői illetőségű s ugyanottani lakos, valamint kiskoru Karolina és Elsa nevű leányai vezetéknévének „Kállai“-ra kért átválttatását a belügyminiszter megengedte.

— Gyógyszerum a pestis ellen. A bakteriologiai tudományak újabb diadala van. A keleti pestis szérummal meg lehet gyógyítani. Az Academie de médecine legutóbb megtartott ülésén M o n o d kantani francia konzul a külügyminiszterhez intézett táviratot olvasott fel, a melyben, Persin Kínában időző bakteriologus jelenti, hogy egy pestisben megbetegedett embert szérummal meggyógyított. A gyógyszerót P e r s i n fedezte föl. Három injekciót adott a betegnek: 5, 6 és 9 órákor este. Az első után a beteg hányt, 8 órákor a hőmérséklete emelkedett és delirálni kezdett s éjféltkor elaludt. A javulás azután gyorsan haladt előre. Egy másik távirat jelenti, hogy Persin huszonhét eset közül 26-ot meggyógyított, a mi rendkívül nagy eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy eddig száz betegedés közül 95 halálos kimenetelű volt.

— A kapitány végrendelete. Bécsben amnap meghalt egy palásti P a l á s t h y nevű öreg, nyugalmazott huszárkapitány, akit vidám különcködéséről sokan ismertek. Végrendeletében a magyar tudományos akadémiának t i z e z e r f o r i n t o t hagyományozott, azonkívül katonai intézeteknek és a vakok intézetének is ezeket szánt végrendeletében. Halála után azonban nem találtak lakásán pénzt, és csak hosszú keresés után fedeztek föl egy sárgára festett konyhaszekrényben egy hatalmas Wertheim-szekrényt. De most nem volt a pénztárhoz kulcs. A törvényszék beleegyezését kellett kérni, hogy feltörjék a pénztárt. Mikor ez nagy fáradság után megtörtént, a pénztárban egy újabb kis pénztárt találtak, amelynek szintén nem volt kulcsa. Véletlenül megtalálták a pénztár számát és a gyárban elkészítették a hozzávaló kulcsot. Hanem még most sem értek célhoz, mert a pénztárban kévasból való kis kézipénztárt találtak. Mikor ezeket is sikerült kinyitni, megtalálták végre

a végrendeletet s a kapitány vagyonát. Palásthy a legöregebb penzionált osztrák katonák egyike volt; 49 éven át húzta nyugdíját, körülbelül 400 forintot. Az öreg kapitány lakása ajtaját állandóan öt lakattal tartotta zárva; az ablakokra hatalmas vasrácsokat tétetett. Végrendeletében kisebb összeget hagyományozott ama tisztak, katonák és katonazenészek részére, akik temetésén résztvesznek.

— A becsapott vőlegény. A bodrogközi Páczinban Silber Jakab házában lakodalomra készültek. Egy R-t nevű szegény fiatal ember a polgári esketés után már magának mondotta Silber nevelt leányát és csak most a zsidó ritus szerint végbe menendő házasságkötés következett, melyre már össze is ztyült a násznep. Ezt meg kellett előzni a hozomány átadásának, mely csakélyke 150 frt volt. A menyasszony, illetőleg már ifjú feleség rokonai azonban kijelentették, hogy csak 54 frttal szolgálhatnak, melylyel meg kell elégednie, mert hisz a menyasszony a világi törvények szerint nites felesége. R-t azonban az egész hozomány kifizetését kérte; mire a rokonok a meacasság megtörése végett jól elnásapogták a vőlegényt. A vőlegény erre engedett is a negyvenyolczból s oly feltétellel, hogy a rokonok a hiányzó összegről váltót adnak, elment a „hupa“ alá. Az egyházi kötés tehát végbe is ment. Az olvasni nem tudó férj most bejött Sátorajja-Ujhelyre, hogy a váltót értékesítse, azonban nagy meglepetésére azt válaszolták, hogy a váltó nem 96 trtról, hanem 96 krról szól. A megosalt R-t most feljelentést tett rokonai ellen osalás és testi sértés miatt.

— Egy honvédfőhadnagy öngyilkossága. Ig-lórol írják, hogy az elmúlt éjszaka, az ottani „Kék golyó“ szállodában öngyilkossá lett Acház Aladár, volt honvédfőhadnagy. Az öngyilkosság oka még nem került nyilvánosságra, de nagy feltűnést és részvétet kelt az eset a városban és egész környékén, mert az öngyilkos igen előkelő, köztisztviselőben álló családból való; Acház Aladár egyetlen fia volt Acház megyei alszármvevőnek, Acház Aladár este érkezett Lőcséről Iglóra, a „Kék golyó“ szállóba, s itt reggelre szobájában halva találták. Közében a halott revolvért tartott, amelyből azonban nem lött ki egy golyót sem. Ugy látszik, megmérgezte magát s a revolvért arra az esetre tartotta készen, ha a mérég nem hatna kellőképen. A holttestet febonczolják, s ekkor megállapítják a halál kétségtelen okát.

— A legrövidebb név. Mi mindenért nem vesztez már össze az emberek? De hasonló ok talán még sohasem nyújtott alkalmat verekedésre, mint a napokban Szegzárd egyik korcsmájában, a hol Czéh János s Pont István, szegzárdi polgárok abban a hiszemben, hogy ők még filloxeramentes bort isznak, alaposan leszopták magukat. A bor a fejbe, az ész pedig a fejből kiszállván, embereink badarabbnál badarabb dolgokkal hozakodtak elő. Egyszer Czéh János kezdi: „No, de már azsal mégsem dicsekedhetik ke, komám, a mivel én: Nekem van a városban a legrövidebb név.“ — „Már hogy-hogy!“ — „Hogy-hogy? hát úgy, hogy ha akarom, én a nevetem így írhatom: C, tehát csak egy betűvel s mégis mindenki érti.“ — „No, akkor jó helyen kopogtat. Hiszen én nekem még írni sem kell, hanem egy pontot irok s ez a nevem.“ — „Az ám, csak hogy azt az ördög sem érti.“ — „Már hogy nem értené? Okos ember mindent megért.“ — A másik ezt természetesen tagadta, a vége pedig az lett, hogy a két ember összekapott s egymást úgy elverte, hogy C a Pontnak leharapta a hüvelykujját, az meg ennek mind a két fülét töviből kitépte. Most mind a kettőt lakásán ápolják s ha felgyógyulnak, a bíróság fogja eldönteni, hogy melyiknek is volt igaza.

— Sztáray gróf gyilkosa. A Sztáray István gróf meggyilkolásának gyanuja alatt tartóztatott Garhely József asztaloslegény, az ellene felmerült súlyos gyanúk daczára, sokszori kihallgatás után sem akar vallani, sőt a vizsgálati fogságot is megfélebbzte. — Most jött le a kassai kir. tábla végzése, mely a vádlottnak vizsgálati fogságban való tartását továbbra is elrendelte. — Mindezek daczára a

belügyminiszter szombaton értesítette a sátorajja-ujhelyi ügyészséget, hogy a gyilkos kérekerítésére ezer forintnyi jutalomdíjat tűz ki. A bosszúkez különben még mindig működik a Sztárayak ellen. — Csak a napokban történt, hogy a sztárai uradalom s e r t é s á l l o m á n y á t m e g m é r g e z t é k, minek következtében számos sertés elhullott, most pedig a kastély egyik melléképületét gyújtották fel, mely a tenne levő élelmi szerrekekkel együtt elhamvadt, ellenben a kastélyt sikerült megmenteni. — A csendőrség most a legnagyobb erélyt fejt ki a tettesek kérekerítésére, mert ennek révén a gyilkos kilétét reméli napfényre deríteni.

— Rövid hírek. Pécsről jelentik, hogy a vámbáthéri robbanásnak hetedik áldozata, Szebenyné-Eibert Emilia is meghalt a kórházban. Kössi János, a fölrobbant fűszeres bolt gazdája gyógyulófélben van. — Győrfele kolozsmegyei községben vasárnap délután éjjel 24 telek leégett. A kár 20.000 forint. — Máramarosszigeten két bádagos inas, miközben a római, kath. templom fedelét mázolták, leesett a létráról. Az egyik a földre zuhant és szörnyet halt, a másik esésében egy szilvafán fönakadt s könnyebb szűdásokat szenvedett. — Flumében Deutsch Sámuel, a leszámító bank fumei elevátorának raktárnoka, tízezer forintot sikkasztott s megszökött. Évek óta nagyon költsékes; tetteinek részletei és holléte ismeretlen. — Cettinjből jelentik, hogy Ferenc József császár és király Milena fejedelemnének 2 pompás lovat ajándékozott. — Moszkvából telegrafálják: A Rumjansev-muzeumban tűs ütött ki, mely a Panintermet a könyvtárral együtt elhamvasztotta; a szomszéd Dolgoruki terem is elpasztalt, melyben igen értékes gyűjtemények voltak főlhamozva.

HYMEN.

Zeller Géza Déznáról eljegyezte Aradon Mádaai Mátyás polgári iskolai tanár bájos leányát, Nelli kisasszonyt.

Sas Ede volt aradi hírlapíró, jelenleg a „Fővárosi Lapok“ munkatársa, eljegyezte Szegeden Mészáros Anna kisasszonyt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Kossuth Lajos nevenapja. A Petőfi jótékonycezin asztaltársaság Kossuth Lajos nevenapját hazafias kegyelettel ünnepli meg ma este tél 8 órakor a magyarvárosi Sturm-féle vendéglő helyiségében, ahol ez alkalommal társasvacsorát rendeznek, a tagokat, valamint az érdeklődő közönséget ez uton is meghívja az elnökség.

TANÜGY.

Uj mű az aradi könyvtárczon.

A magyar kereskedelmi szakoktatásnak és irodalomnak kiváló szolgálatot tettek Révész Nándor és Pinterits Károly keresk. akademiái tanárok, kik „kereskedelmi irodai munkálatok“ czim alatt egy hasznos és valósággal hiányt pótló tankönyvet, továbbá gazdag mintagyűjteményt bocsátottak a felső kereskedelmi iskolai tanulók és magán uton tanulni vágyók használatára.

Eddig gyakran találkoztunk kereskedőink részéről azon panasszal, hogy a felső keresk. iskolából kijövő fiatal emberek bár sokat tanultak és tudnak, mindent azonban csak elméletből tudnak és a gyakorlatban előforduló irodai munkálatokhoz vajmi keveset értenek. Ezen segitendő, említett jeles tanáraink oly minta gyűjteményt állítottak össze, melyből a növendék kellő fogalmat szerezhethet a gyakorlatban előforduló minden nemű iratokról és ezek használatáról. A szakavatott tollal megírt könyv azután rövid magyarázatokal ismerteti az egyes iratok kiállításának módját és használatát, továbbá tartalmaz kidolgozott feladatokat, melyek az egyes iratok megszerkesztését illusztrálják.

Az egyes minták egytől-egyig a gyakorlatból vett tényleges elszámolásokat és iratokat tartalmaznak, melyeket szerzők a különféle irodákban összezedtek és nagy fáradsággal, gondallal összecsoportosítottak, még az alak tekintetében is arra törekedtek, hogy a valóság-

nak teljes képét nyujthassanak. Ugyanez áll a feladatokra is, a menyiben azok mindegyike tényleges üzleteseményből van merítve.

A könyv ismerteti a postatakarékpénztári intézményt is a használni szokott okmányai-val, különféle áru- és banküzleti számlákat, iratokat a bank és áruüzlet köréből, a fuvarozási és szállítmányozási ügyletek iratait, közraktári jegyeket, biztosítási iratokat, chek-queket, utalványokat, többféle váltót és rovacso könyveket.

Legnagyobb elismerést érdemelnek szerzők a folyó számlák oly beható ismertetéseirért. Oly könnyen érthetően vannak azok megírva, hogy azokat bárki szóbeli magyarázat nélkül is könnyen megtanulja. Ismertette van a progresszív, vagy német; retrográd v. francia; lépcsőzetes v. angol mód, mindegyik mód zárlati időn belüli tételekkel, zárlaton tul lejáráó tételekkel, változó kamatlábbal, kétféle kamatlábbal. A pontos munkát legjobban bizonyítja az, hogy egy példa van mindhárom módon kidolgozva és a végeredmények a legpontosabban egyeznek egymással.

Ezen mű e szakban első Magyarországon s büszkék lehetnek szerzők arra, hogy oly tökéletes művet sikerült összeállítaniok.

A könyv 25 ives, nyomtatott az. Arad in y o m d a r é s z v é n y t á r s a s á g k ö n y v n y o m d á j á b a n, mely e könyv kiállításával is önmagát dicséző jelét adta páratlanul gondos és izléses munkájának.

A könyv bolti ára 2 frt 50 kr.

(—) Iskolai értesítés. Az aradi ág. hitv evang. finiskolában a beiratások folyó évi augusztus 31-től szeptember 4-ig tartanak, tanítás szept. 5-én veszi kezdetét.

Tandij: helybeli ág, hitv. ev. tanulóknak egész évre 6 frt, vidékieknek és más vallásu-aknak 8 frt.

A tandij felerészben beiratáskor, felerészben 1897. február havában fizetendő le. Könyvtárdij 30 kr, a tanítói nyugdíjhoz való járulék 15 kr.

Fölvétetik a tanuló bármely elemi iskolából is, ha elégséges osztályzattal bír, a kik bizonyítványt nem tudnak felmutatni, felvételi vizsgát tesznek.

Figyelmeztetjük a t. szülőket, hogy az ujra oltási bizonyítvány a beiratásnál felmutatandó.

Iskolánkban a kézügyesség (slőjd) alsó foká valamennyi osztályban, a német nyelv a III. és IV. osztályban tanittatik. Az egyházi elnökség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Itatta a szeretőjét. Kotrocza Margareta magyarlasi leányzó Aradon szolgált Führe Simonnál. Tetszett neki a hely nagyon, de főleg a szive választottjának, Kilián Mártonnak, kit a leány minden áldott este derekasan megvendéglent a gazdája pálinkájából. Vagy egy fél évig tartott ez a lukulusi állapot, de végre is Kilián nagyra-vágyása vetett véget a szép napoknak. Az a kívánsága volt ugyanis a legénynek, hogy ő nagyon szeretne Führetről valamit elvinni, de úgy, hogy az ne tudja meg. A leány de-hogy birt volna valamit is megtagadni tőle; azonnal ki is szemelt egy doboz szivart, melylyel az ő kívánságát teljesítse. Ejjel 3 órakor ő maga nyitotta fel neki az éléskamra ajtaját s ő maga segített a 20 kilós doboz eltüntetésében. De a lopást észrevették s mindkettő ellen tünvádi feljelentést tettek. A végtárgyaláskor káros Kotrocza ellen a panaszt visszavonta, s az eljárás beszünttetett, Kiliánt ellenben a törvényszék a büntető törvénykönyv 92. §-ában ütköző orgazdaság és lopás vétsége miatt két havi fogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte. Ügyész és vádlott fel-lebbeztek.

§ Garázda festő. Prekup György aradi szobafestő május hó 8-án az éjjeli órákban bétört Reiss Sándor aradi kávéházába s ott jókedvében garázdálkodni kezdett. Mikor pedig a tulajdonos rendre utasította, feleletül két Auerlompát 15 forint értékben összeszuzott. Ezért állott tegnap a törvényszék előtt. A panaszos azonban a vádat visszavonván, a törvényszék vádlot-

tat az idegen ingó dolog szándékos megrongálásának vétsége és következményei alól felmentette és ellene a további eljárást beszüntette.

TÁVIRATOK.

Apponyi és pártja.

Budapest, aug. 25. (Saj. tud. táv.)
A somorjai beszéd alaposan leforrázta a hozzá fűzött várakozásokat. Erdekes azonban, hogy a nemzeti pártot sem elégti ki. Egyik fele várta, hogy a H o r á n s k y tanulmányának nyomán békésebb hurokat penget s bogy a néppárti agitációkat, amely sok nemzeti pártit kerületben veszélyeztet, el itéli. A másik fele, a mely a néppárttal czimborált mindig, a néppárt dédelgetését várta. A p p o n y i megoldotta meg nehezséges feladatát, hogy egyik irányban sem felelt meg a várakozásoknak. Most aztán még a nemzeti pártiak is elégedetlenkednek Somorja miatt. Am pártjának első felét, mely Horánszky magatartását helyesli, Apponyi nem fogja alterálni. Aligha alterálja majd a néppárti velleitásokat is. Dehát akkor kinek vezére Apponyi? Es akkor minek beszélt Somorján?

Miniszterelnök Bécsben.

Budapest, augusztus 25. (Saj. tud. táv.)
L u k á c s László pénzügyminiszter tegnap este, B á n f f y Dezső báró miniszterelnök pedig ma reggel ideérkeztek. Holnap megérkeznek a többi miniszterek is.

Bécs, augusztus 25. (Saját tud. távirata.)
B á n f f y Dezső báró miniszterelnök és L u k á c s László pénzügyminiszter hosszasan tanácskoztak az osztrák belügyminiszteriumban B a d e n i gróffal.

Déli egy órákor ő felsége kihallgatáson fogadta a két minisztert, mely alkalommal Lukács László előterjesztette a költségvetést. A király beleegyezését adta, hogy az a parlament elé terjesztessék.

A pannonhalmi ünnep.

Budapest, aug. 25. (Saját tud. táv.)
Ma délután három órákor indult el a különvonat Pannonhalmára. A keleti pályaudvaron óriási néptömeg gyűlt egybe, mely midőn W l a s s i t s megjelent, kitörő éljenzéssel fogadta őt. Az utasok nagy száma alig tudott helyet kapni a külön vonaton.

Győr, augusztus 25. (Saját tudósítónk táv.)
Este hat órákor érkezett meg az a különvonat, mely a fővárosi vendégeket hozta a pannonhalmi ünnepre. A vendégeket a pályaudvaron nagy közönség várta, mely midőn a vonat berobogott, szünni nem akaró éljenzésbe tört ki. Utközben az egyes állomásokon is a különvonat utasai folytonos óvácziókban részesültek.

A zoborhelyi emlék leleplezése.

Budapest, augusztus 25. (Saj. tud. táv.)
A zoborhelyi emlék leleplezésénél a kormányt nem Lukács László pénzügyminiszter, hanem P e r o z e l Dezső belügyminiszter fogja képviselni.

A csári pár Bécsben.

Bécs, augusztus 25. (Saj. tud. táv.)
A város már csaknem teljes diszben várja a csári pár érkezését. A diszités legjavával már készen vannak s a diszitésből a magánosok is busásan kivették a részüket. Az osztrák főváros rég nézett ki ily ozifrán, mint most.

Az udvar csaknem teljes számmal együtt van. A királyné gyászát ezuttal sem fogja levetközni s ennél fogva az ünnepélyeknek azon a részén, melyekkel a gyász nem fér össze, nem is fog részt venni.

A szerb sertések egészségi állapota.

Belgrád, aug. 25. (Saját tud. távirata)
A szerb kereskedelemügyi miniszterium jelentése szerint a szerb-magyar vegyes állategészségügyi bizottság befejezte munkáját, s a szerb sertések egészségi állapotát kielégítőnek találta; mindennek dacára tény, hogy az ország belsejében több helyen az orbánczon kívül, száj és körömfájást konstataáltak.

A postamesterek strájkja.

Belgrád, augusztus 25. (Saját. tud. táv.)
A postamesterek megtagadták a küldemények továbbítását, mert már hónapok óta nem kaptak fizetést.

A zanzibári szultán meghalt.

London, aug. 25. (Saját tud. távirata.)
A zanzibari szultán ma m e g h a l t.

Oroszország a Krétal kérdésben.

Konstantinápoly aug. 25. (Saj. tud. táv.)
O n u athéni orosz követ ideérkezett, s a szultán őt kihallgatáson fogadta. Mindinkább bizonyosabbá válik, hogy Oroszország a mellett lesz, hogy a krétai követelések teljes mértékben kielégíttessenek. Török kormány köröket Oroszország magatartásának ezen változása igen kellemetlenül érinti.

A csári pár utja.

Szentpétervár, augusztus 20. (Saj. tud. táv.)
A csári pár Péterhotból ma délelőtt Varsón át nagy kísérettel Bécsbe utazott.

A tanítók hadkötelezettsége.

Pétervár, augusztus 25. (Saj. tud. táv.)
P o b i e d o n o s e f f és a hadügyminiszter között éles ellentét támadt, amennyiben Pobiedonoseff azt akarja, hogy a tanítókat mentse fel a katonai szolgálat alól, míg ezt a hadügyminiszter határozottan ellenzi. A csár Pobiedonoseff javára döntött.

Cuba felé.

Barcelona, augusztus 25. (Saj. tud. táv.)
Tegnap indult az első gőzös Cuba felé csapatokkal megrakottan. A csapatok elindulásánál incidens nem történt. ellenben a katonákat a tömeg lelkesen éljenzte.

Az athéni követ szabadságon.

Athén, aug. 24. (Saj. tudósítónk távirata.)
B o u r r e é itteni francia követ ma megkezdte szabadságát és Vichybe utazott, miből azt következtetik, hogy Franciaország a krétai ügyben Oroszországnak engedi át az akcióját. Bourée-ét távolléte alatt M a u r o u a r d követési tanácsos fogja helyettesíteni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru és értéktőzede.

— Gyenes Lajos özég jelentése. —

Budapest, augusztus 25.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedv szintén gyenge volt s az irányzat ellanyhult. Elkelt 28000 métermáza buza 10—15 krajczárral olcsóbban.

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikai szilárdabb jegyzések dacára nálunk lanyhán indult az üzlet s gyenge üzlet mellett lanyha is maradt.

Zárul 12 órákor:

Őszi buza	6.80—6.87
Tavaszi buza	7.18—7.20
Buza május—júniusra	—
Tavaszi tengeri	8.89—8.89
Őszi tengeri	—
Tavaszi zab	—
Őszi zab	5.30—5.32
Tavaszi rozs	—
Őszi rozs	5.88—5.84
Tavaszi repce	10.60—10.70

E r t é k t ő z e d e: Élénk kereslet mellett árfolyamok szilárdak.

Zárul 12 órákor:

Osztrák hitelrészvény	368.70
Magyar hitelrészvény	397.75
Osztrák államvasút	3.375
Lombard	102.—
Jelzálog hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasút	—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— Augusztus 24. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (súlyban) — krig. Fialat nehéz (paronként 820 kilogrammon felüli súlyban) 52—53 krig. Fialat közép (paronként 251—320 kilogramm súlyban) 53—54 krig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 54—55 krig. (paronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 44—45 krig. Öreg közép (paronként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Közép (paronként 220—220 kilogramm súlyban) — krig. Könnyű (paronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krig. II. Magyar szedett: Nehéz (paronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi augusztus hó 21-én volt készlet 4108 darab, 1896. évi augusztus hó 22-én felhajtott — darab, 1896. évi augusztus hó 23-én elszállított 834 darab, 1896. évi augusztus hó 24-én maradt készletben 8774 darab. — A hízott sertés üzletirányzata: Élénk.

S z e z ü z l e t.

— Augusztus 25. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kcsinyber 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 35 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 20 kr. métermassánaként.

Budapesti gabnatózede.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 25. d. u. 5 óra.

Buza bányai uj	6.90—7.25
Buza tiszavidéki	6.85—7.20
Buza pestvidéki	6.85—7.20
Buza fejmegyei	6.90—7.30
Buza bácskai	6.10—6.20
Roze uj, elsőrendű	6.15—6.20
Roze uj, másodrendű	5.—5.75
Arpa takarmány	6.20—7.50
Arpa égetni való	5.75—6.10
Arpa sörfőzdei	3.80—3.90
Zab	3.70—3.75
Tengeri búzásai	9.90—10.50
Tengeri másnemű	7.23—7.25
Káposzta-repoze bányai	6.87—6.89
Köles	—
Buza március—április	6.20—6.22
Buza szeptember—október	3.93—3.94
Buza május—június	3.70—3.75
Roze szeptember—október	—
Tengeri május—június	5.82—5.84
Tengeri július—augusztus	5.38—5.35
Tengeri októberre	10.60—10.70
Zab március—április	—
Zab szeptember—október	—
Káposzta-repoze augusztus—szeptember	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. augusztus 25.

Magyar aranyjárdék $\frac{4}{100}$	122.50
Magyar kőnájárdék $\frac{4}{100}$	99.25
Magyar arany $\frac{4}{100}$	123.50
Magyar ezüst $\frac{4}{100}$	101.50
Magyar keleti vasút 1876.	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmgváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény-sorsjegy kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	138.50
Osztrák papírjárdék	101.75
Osztrák járadék ezüst	101.75
Osztrák járadék arany	128.50
Kőnájárdék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	145.50
Osztrák-magyar bankrészvény	980.—
Magyar hitelbank részvény	397.—
Osztrák hitelbank részvény	368.30
Osztrák-magyar Államvasút	363.25
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9.50
Német birodalmi márka	58.65
London	119.70
Páris	47.45

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 25. —

Fehér Kereszt szálloda: Böhm Béla kereskedő, Budapest. Munkácsy Béla utazó. Budapest. Müller József földbirtokos és neje, Kolozsvár. Bradl Henrik kereskedő, Bécs. Ramar Oszkár utazó, Bécs. Rohács Lajos utazó, Bécs. Engl Béla utazó, Bécs.
Vass szálloda: Blum Ignác kereskedő, Budapest. Wider Zsigmond kereskedő, Budapest. Poppráz József birtokos, Budapest. Kraasz Gyula kereskedő, Szeged. Skála József jegyző, F.-Varsánd. Pálffy J. főmérnök, Arad. László György ügyvéd, Vinga. Baoh Tódor kereskedő, Bécs. Menzinger Leo kereskedő, Bécs. Zelinger Alfréd kereskedő, Bécs. Kats Ferencz kereskedő, Bécs.
Vasúti szálloda: Dr. Madin Péter orvos, Prebul. Zappai Károly mechanikus, Bécs.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

8563/896. 44

2334/1896. szám.

Hirdetmény.

A «Baros» sétányban a gyermekek és az azok felügyeletével megbízottak nemkülönbén a gyermekkocsik számára a sétánynak ezen célra szolgáló mindkét végén levő térség jelöltetik ki, míg a sétány egyéb helyeinél az utaknak köröndöknek és a sétatéri kioszk előtti térségnek gyermekek és az ezek felügyeletével megbízott alkalmazottak nem különben a gyermek kocsik általi elfoglalása a sétáló közönségre való tekintettel ezennel megtiltatik.

Erről a közönség azon figyelmeztetéssel értesítettik, hogy gyermekeiket és az ezek felügyeletével megbízott alkalmazottaikat a tilalmazott helyektől távol tartsák a gyermek kocsiknak ezen helyeken tolatását veszélyeztetését meg ne engedjék.

Megjegyeztetik, hogy a városházamegotti sétány azonban korlátlanul használható.

Arad 1896. július 20.

Rendőrkapitányság.

1126

Árverési hirdetmény.

A lippai m. kir. kincst. ispánság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy f. évi szeptember hó 10-ik napján d. e. 8 órakor a lippai m. kir. ispánság irodájában az alant felsorolt bértárgyak hasznosítása céljából írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre versenyezni szándékozók ezennel meghivatnak.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpa-pirokban teendő le, ugyszintén az írásbeli ajánlatokhoz is csatolandó.

Utó-ajánlatok nem fogadtatnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fenntartatnak is.

Az árverési feltételek alólirott ispánságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Bérbe adandók:

1. Lippai B. e. kivágási szőlő föld 1200 □-öl.
2. Lippai kivágás föld 1070 □-öl.
3. Lippai kivágás föld 1 hold 1600 □-öl.
4. Lippai Gyungyuk föld 4 hold 439 □-öl.
5. Bulzai üres házhely 400 □-öl.
6. Bulzai üres házhely 800 □-öl.
7. Soborsin-Valemárei hid vámszedési joga.

Bértartam 1896. november 1-től, 1899. október 31-ig.

Lippa 1896. évi augusztus 13-án.

M. kir. ispánság.

Kitüntetve!

Fenáll 1879. óta.

A legszebb, legillőbb és legelméesebb

!!ÜNNEPI AJÁNDÉK!!

egy életnagyságu családi arckép, mely hozzánk küldött bármily fénykép után elkészítettük. Meglepetésnek, ajándéknak és örök emléknak annál is inkább alkalmas, miután egy ily arckép nem csak pillanatra, hanem örök időkre értékkel bír, illő szobadísz és a legalkalmasabb nász-, névnap, születésnap, vagy bármily más alkalmi és ünnepi ajándék. A legszebb és örök emlék kedves halottainkról.

A fényképet mindenki sértetlenül visszakapja.

Hű hasonlatosságért kezeskedünk.

Egy életnagyságu krétarajz csak 3 frt. (Vászonra olajfestmény arcképek finom festékek legmérsékeltőbb árban. — Szállítási határidő 10—14 napig. — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.)

Bodascher Siegfried kitüntetett arcképfestészeti műterme

Bécs, II., Praterstrasse 61. szám.

Száz és száz elismerő levél betekintésre bárkinek rendelkezésére áll. Ezen több száz levélből legyen itt csak egynehány felemlítve és pedig:

Az önnél rendelt olajfestmény arcképpel nagyon megvagyok elégedve és műtermét másnak is fogom ajánlani. Kaposvár, 1880. febr. 6. Tallán Béla Somogym. főispánja. (Most B.-Gyulán.)	A szállított arcképpel nagyon meg vagyok elégedve. Zala-Egerszeg, 1895. évi június 27-én. Gézony László megyei főjegyző.	A nekem szállított arcképpel teljes elismerésem nyilvánítom. Podolin. Dr. Csáky Károly kórorvos.	Öszinte köszönetem a nekem szállított nagyszerű kivitelű arcképpért. Nagy-Kanizsa, 1893. évi június hó 17. Bátorfi Lajos a „Zalai Közlöny” szerkesztője.	Az arcképpel meg vagyok elégedve s tovább fogom ajánlani. Zágráb, 1894. évi február hó 3-án. Bartusek Iván Jellacic-tér 1.	A hozzám szállított szülőim arcképeivel nagyon meg vagyok elégedve. Temesvár, 1894. évi február hó 3-án. Braun Herman cs. és kir. katonai élelmezési tiszt.
Az arcképpel meg vagyok elégedve, legjobban ajánlhatom. Bárány Gyula tanár, Csurgó, Somogymegye.	Az önnél megrendelt arckép megelégedésemre elkészítettett. Zágráb, 1890. évi július hó 31-én. Brodjevin Lajos bornagykereskedő Ilica 28.	A nekem szállított arcképek kitűnően vannak elkészítve. Petényi Ottó Magy. áll. vasutak vezérigazgatóság iroda-főnöke Budapest.	Arcképeink jó kiviteléért elismerésem és köszönetem. Nyitra, 1892. évi december hó 2-án. Csizsinszky Ágost. állami ügyész.	Az arcképet megkaptam. Általános tesztben részesült. Székely József mérnök, Szamos-Ujvár.	Szüleim arcképe, úgy a hasonlatosság tekintetében, valamint a kivitelben nagyszerűek. Tovább is fogom ajánlani. Horvátkereszt, 1894. évi december hó 22-én. Breyer Markó.
A fénykép után készítettem életnagyságu olajfestmény arcképek kitűnőek. Horvátkereszt, 1895. I/5. Zloch Károly, káplán.	Az arcképeket megkaptam és teljes megelégedésemre nyilvánítom. Legközelebb küldök újra egy fényképet, mely után ép oly képet kérek készíteni. Versecz, 1893. febr. 6. Bauer P. János vaskereskedő.	Az életnagyságu arckép, melyet egy kis fénykép után készített jó és szép kivitelénél fogva nagy örömet szerzett. N.-Szeben, 1891. szept. 10. Schwabe Hermann ékszerész.	Fénykép után készítettem életnagyságu arckép kitűnően van elkészítve. Nem fogom elmulasztani Önt tovább ajánlani. Beszterce, 1892. évi augusztus 15-én. Dr. Ziegler G. városi orvos.	Boldogult férjem, valamint saját életnagyságu arcképem, melyet ön egy kis fénykép után készített, nagyon szépen sikerült. Pozsony, 1895. ápr. 18. Heismann Teréz főherceg Frigyesnél 20.	A nekem szállított arcképpel nagyon meg vagyok elégedve és szívesen tovább fogom ajánlani. Hellwig Gyula Kolozsvár.

Nálam sem ügynök, sem utazó nincs! Mindenki, ki jó és szolid kiszolgálást kíván, forduljon közvetlenül a már 1879. óta Bécsben fennálló kitüntetésben részesült műtermemhez. A fenti elismerő levelek eléggé bizonyítják cégem megbízhatóságát. Minden megbízás a megbízó teljes megelégedésére a legnagyobb figyelemmel és pontossággal eszközöltetik, ami saját érdekemben is van, mert ezáltal a legszeleesebb körben tovább leszek ajánlva.

282